

Danmark har brug for en bindende bureaukratilov

Afbureaukratisering må ikke længere
blot være et valgslogan

Liberal Alliance

Indledning

Danmark er blevet et gennem-bureaukratiseret samfund. De statslige regler breder sig over alt - og der er desværre ingen udsigt til forbedringer. Man tillader bureaukratiet at vokse år efter år, og ingen tager ordentligt fat om problemets rødder.

Det ser vi lige nu konsekvenserne af.

Man ser konsekvenserne i den offentlige sektor, hvor der er sket en afkobling mellem de eksploderende udgifter og kvaliteten af tilbuddene til borgerne.

Man ser det i erhvervslivet, hvor den mest almindelige klage ikke længere er et højt skattetryk, men et højt tryk af papirer, skemaer og skabeloner fra det offentlige.

Og man ser det i en lovgivning, der i dag har et omfang, som gør det umuligt for borgeren at finde rundt i.

Må man bygge et skur i sin have? Må man betale kokken til en fest, man holder, i kontanter? Må man flage med et udenlandsk flag? Svaret blæser i vinden. Vi har fået så mange regler og love, at de fleste af os bryder dem, helt uden at vide det.

Skiftende statsministre er gået til valg på, at der skulle ske et opgør med bureaukratiet. Det gælder også Mette Frederiksen, der blandt andet i valgkampen foreslog et regelstop, hvor man skulle fjerne en regel, hver gang man indførte én. På trods af valgløfterne fortsætter udviklingen i den forkerte retning.

Vi kan ikke længere tillade over for borgerne, at det fortsætter. Derfor foreslår Liberal Alliance, at vi vedtager en bindende bureaukrati-lov. Vi skylder danskerne at gøre livet bare lidt mindre besværligt.

Initiativer

1 Færre skal arbejde med administration i den offentlige sektor

Antallet af administrativt ansatte i stat, kommuner og regioner er steget med 23.400 i det seneste årti[1]. Det er en stigning på mere end 22 %. Til sammenligning er den samlede offentlige beskæftigelse i perioden steget med 5 %. Derfor er der væsentlig flere DJØF'ere pr. sygeplejerske eller SOSU, end der var for 10 år siden. Der er ca. 130.000 personer, der arbejder med administration i den offentlige sektor i dag. Mere end 60 % af stigningen på 23.400 personer er sket, mens Mette Frederiksen har været statsminister.

Vi foreslår:

- Vi skal have et bindende mål om at rulle antallet af administrativt ansatte i staten tilbage til 2018-niveau inden 2030. Det betyder 15.576 færre administrativt ansatte i staten.

2 Mindre lovgivning

Målt i ord er dansk lovgivning steget med 163 % fra 1989 til 2021. Danske love og bekendtgørelser udgør nu mere end 19 millioner ord. Omfanget af lovgivningen har stor betydning for virksomhedernes og borgernes mulighed for at kunne navigere i de regler, som de er underlagt.

Det vigtigste er at gøre noget ved de mange regler. Men det har også en selvstændig værdi, at lovgivningen fylder mindre end i dag.

Initiativer

Selvom ambitionen ved lange lovtekster ofte er at forhindre uklarheder, opnår man oftest det modsatte, og den voldsomme stigning i lovtekster har ikke nedbragt uklarheder.

Vi foreslår:

- Vi skal have et bindende mål om at rulle 10 års stigninger i antallet af ord i love og bekendtgørelser tilbage svarende til, at lovgivningen skal reduceres med ca. 3 millioner ord.

3 Færre regler

Socialdemokratiet gik til valg på et regelstop. Det skulle sikre at hver gang, der indførtes en regel, skulle en anden regel ud. Men de har ikke gennemført et regelstop. Og man kan egentlig ikke vide, hvordan det går med udviklingen af regler.

Spørger man regeringen om, hvordan regelmængden udvikler sig, svarer den på hvor mange love og bekendtgørelser, der er i kraft[2].

Men en lov indeholder typisk mange regler, så mængden af love siger kun lidt om mængden af regler. Man kan have store love, som indeholder hundredvis af regler. Eller man kan – som tendensen har været i senere år – skille reglerne ud i mindre love.

Vi vil gerne bruge erfaringen fra Canada. I den canadiske provins British Columbia har man med succes indført et regeloft, hvor man med '1 regel ind – 2 regler ud' er lykkedes med at nedbringe regelmængden markant. Den model bør vi lade os inspirere af. I 2001 besluttede de, at regelmængden skulle nedbringes med en tredjedel over en 3-årig periode. De indførte en fælles definition af en regel, som tog udgangspunkt i handlinger eller oplysninger, som man var forpligtet til at afgive over for det offentlige.

Initiativer

I 2001 opgjorde British Colombia deres regelmængde til 330.812 regler, hvilket var faldet med 40 % allerede i 2004. Siden er regelmængden faldet yderligere, og i dag er regelmængden faldet med yderligere 15 % fra 2004-niveau.

Vi foreslår:

- Der skal på tværs af ministerierne udarbejdes en definition og en samlet opgørelse over mængden af regler i dansk lovgivning. En regeldatabase, hvor man kan følge med i udviklingen af regler. Der skal indføres bindende mål i lovgivningen om '1 regel ind – 2 regler ud', således, at der skal findes 2 regler, der kan udgå, hver gang man politisk ønsker at indføre en ny regel. Dette skal bidrage til at nå et mål om en reduktion på minimum 15 % af reglerne i 2030.

4 De administrative byrder på virksomhederne skal ned

De administrative byrder på danske virksomheder udgør aktuelt ca. 30 mia. kr.[1] Beløbet har ikke ændret sig meget de seneste år, men fra i år vil der ske en stor stigning på mere end 6 mia. kr. Det skyldes indførelsen af bæredygtighedsdirektivet, som pålægger store byrder på børsnoterede virksomheder.

Bæredygtighedsdirektivet er et EU-krav, og det illustrerer et stort problem for danske virksomheder. Selvom en række regeringer har haft stort fokus på at nedbringe byrderne fra dansk regulering, har EU-krav trukket i modsat retning, og derfor står vi ved et vadedsted. En kommende regering bør have fokus på at nedbringe administrative krav og mindske mængden af dokumentation mest muligt.

Initiativer

Man bør i videst muligt omfang forsøge at nå politiske mål, som fx grøn omstilling, ved at lave generelle rammevilkår i stedet for et dyrt og ineffektivt puljetyranni, som forårsager store omkostninger og stop-and-go-politik.

Vi foreslår:

- Der skal indføres et bindende mål om, at erhvervsøkonomiske byrder maksimalt må udgøre 30 mia. kr. i 2030 – også selvom EU påfører danske virksomheder nye byrder. Det vil kræve reduktioner svarende 6 mia. kr.

Sådan skal bureaukratiloven virke

Liberal Alliance foreslår, at vi bruger tilgangen fra klimaloven, hvor vi nedfælder bindende mål i lovgivningen for reduktioner. Og vi foreslår, at man ligesom med klimaloven forpligter regeringen på:

1) Regeringen skal udpege en minister, som fx justitsministeren, til at være ansvarlig for arbejdet i medfør af loven.

2) Ministeren skal give en årlig status på arbejdet med de bindende afbureaukratiseringsmål samt en redegørelse for effekterne af den gennemførte politik.

3) I redegørelsen skal den ansvarlige minister kunne vise, at de nationale afbureaukratiseringsmål nås – hvis ikke ministeren kan det, skal ministeren fremlægge initiativer, som kan bringe Danmark på linje med målsætningerne.

4) Ministeren skal udstyres med en handlepligt i forhold til at opnå målene.

5) En uafhængig vagthund i stil med Klimarådet skal trykprøve, om regeringen når målene og give Folketinget rådgivning til vejen til reduktioner i bureaukratiet.

Kilder

[1] Antallet af administrative ansatte i stat, kommuner og regioner er steget med 23.400 i det seneste årti.

Figur 7.13 og 7.15 i DK2030 - Danmark rustet til fremtiden, november 2023

[2] Besvarelse af spørgsmål nr. 307 (Alm. del) fra Folketingets Finansudvalg

<https://www.ft.dk/samling/20222/alm-del/fiu/spm/307/svar/1981393/2755742.pdf>

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 109 (Alm. del) af 8. januar 2024 stillet efter ønske fra Katrine Daugaard (LA)

<https://www.ft.dk/samling/20231/alm-del/fiu/spm/109/svar/2018985/2819038.pdf>

[3] Erhvervsudvalget 2023-24. ERU Alm.del - Bilag 124. Offentligt.

<https://www.ft.dk/samling/20231/alm-del/eru/bilag/124/2823008.pdf>